

Fylkesmannen i
NORDLAND

- vinner til Nordlands beste

Forvaltningsplan for Lofotodden

Undertittel (maks en linje)

Avdeling/er

Foto:

Forsidebilde: Ragnhild Redse Mjaaseth/Fylkesmannen i Nordland

Bildestørrelse b x h = 21 x 20,5

Skriv inn hvem som har tatt bildet på forsiden, samt bilder inne i rapporten

Forord

brødtekst

Innhold

1. Innledning	4
1.1 Vern av lofotodden nasjonalpark	4
1.2 naturvern i norge	4
1.2 forvaltningsplanen	4
2. Naturmangfoldloven	5
Mellomtittel.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
3. Historikk	5
3.1 verneprosess	5
3.2 historisk bruk av verneområdet	5
3.3 dagens bruk av verneområdet.....	5
4. Kunnskapsstatus	5
4.1 verdervedier	5
4.2 trusler mot verdervediene	6
4.2.1 Innenfor vernegrensene	6
4.2.2 Utenfor vernegrensene	6
4.3 overvåkning og kartleggingsbehov	6
5. Forvaltning av Lofotodden	6
5.1 forvaltningsmål.....	6
5.2 bevaringsmål.....	7
5.3 planlagte tiltak og skjøtsel	7
5.4 retningslinjer for brukerinteresser	7
5.5 saksbehandlingsrutiner	8
5.6 oppsyn	8
6. Litteraturliste	8
7. Vedlegg	8
7.1 Verneforskrift.....	8
7.2 naturtyper og artsmangfold	8
7.3 bevaringsmål – tilstandsvariabler og overvåkningsmetodikk	8
7.4 bevaringsmål – samla tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og framdriftsplan	8
7.5 Tiltaksplan for hele verneområdet	9
7.6 Temakart for hele verneområdet, eller delområder innenfor verneområdet	10
7.7 definisjoner/begreper	10

Oppsummering

brødtekst

1. Innledning

1.1 VERN AV LOFOTODDEN NASJONALPARK

[Verneformål og vernetato for verneplan. Størrelse på verneområdet. Verneforskrift(er) skal legges som vedlegg. Eiendomsforhold (statsgrunn/privatgrunn)]

[Geografisk plassering, vist med kart.]

[Forvaltningsordning/forvaltningsmyndighet bør omtales. Nasjonalpark-/verneområdestyret første gang konstituert, oppnevnt dato. Antall styremedlemmer/sammensetning (ikke navn). Faglig rådgivende utvalg opprettet. Administrativt kontaktutvalg opprettet mv. Forvalter ansatt.]

1.2 NATURVERN I NORGE

Nasjonalparker

Pr 26.02.2013 var ca 18 % av Norges fastlandsareal vern. Av dette er i underkant av 10 % vernet som nasjonalpark. Opprettelsen av nasjonalparker er hjemlet i naturmangfoldlovens § 35:

”Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en utforstyrret opplevelse av naturen”.

Vern som nasjonalpark innebærer et relativt strengt områdevern. Verneforskriftene med formålsparagrafer for nasjonalparkene varierer, og er styrende for forvaltningen av det enkelte område.

1.2 FORVALTNINGSPLANEN

Nasjonalparkene i Norge varierer mye med hensyn til størrelse, naturtype, dyre- og planteliv og menneskelig bruk. Det er et mål at forvaltningen av nasjonalparkene skjer etter en nasjonal, helhetlig og framtidsrettet strategi. Samtidig må forvaltningen av den enkelte nasjonalpark være forankret i verneforskriften og formålsparagrafen der.

Forvaltningsplaner for nasjonalparkene lages etter en felles mal, men tilpasses hvert enkelt verneområde og forskrift. Verneforskriften setter rammene for forvaltningsplanen, og forvaltningsplanen kan derfor ikke utforme retningslinjer som går ut over det som er hjemlet i verneforskriften.

Ved å utarbeide en forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark ønsker man å få en samlet oversikt og behandling av aktuelle brukerinteresser og problemstillinger. Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. Det er et mål at

forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktørene lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen vil også fungere som en veileder for brukere av området, for eksempel frivillige organisasjoner. Forvaltningsplanen har et langsiktig perspektiv og skal revideres etter cirka 10 år. Siden dette er den første forvaltningsplanen for Lofotodden bør det vurderes om revideringen skal skje tidligere.

2. Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet; herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften. Det er gjort konkrete vurderinger i tråd med nml §§ 8-12 i de delkapitler der det er gjort konkrete avveininger som grunnlag for utøvelse av myndighet. Det må også gjøres vurderinger i den enkelte sak.

Verneverdiene i Lofotodden ble kartlagt i forbindelse med utredning av vern av Lofotodden. Disse registreringene sammen med Naturbase og artskart danner grunnlaget for vurderingene i forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget er oppsummert i kap 4. I tillegg vil forvaltningas egen kunnskap om effekter og konsekvenser av ulike aktiviteter og tiltak tillegges vekt. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldlovens § 8 vurderes å være tilstrekkelig til å vurdere effekten av tiltakene i planen, og føre-var-prinsippet er derfor bare i begrenset grad tillagt vekt. Samla belastning tillegges alltid vekt i verneområder og det er et mål å holde den samla belastninga på verneverdiene i nasjonalparken på et nivå som ikke forringer verneverdiene på lang sikt.

3. Historikk

3.1 VERNEPROSESS

[Omtale av verneplanprosessen. Bakgrunn for vernevedtak (St. meld. 62 1991-92, lokalt initiativ mv.)]

3.2 HISTORISK BRUK AV VERNEOMRÅDET

[Kort omtale av tidligere tiders bruk, med fokus på det som er relevant for verneverdier eller det som er trusler mot verneverdier]

3.3 DAGENS BRUK AV VERNEOMRÅDET

[Skriv kort om forvaltningsrelevante tema. Hvem bruker området i dag og noe om bruksfrekvens av verneområdet generelt. Om dette er et problem i forhold til å opprettholde verneverdiene så skal dette omtales under kapittelet «trusler mot verneverdiene».]

4. Kunnskapsstatus

4.1 VERDERVERDIER

[Overskrifter som «Artsmangfold», «Naturtyper», «Landskap», alt etter hva som er relevant for verneområdet jf. verneformål. Mer utdypende informasjon kan stå i foredrag til kgl.res., konsekvensutredninger gjennomført som del av verneplanprosess eller annet.

Prioriter omtale av det som er særegent for verneområdet, jf. verneformål. Ved behov list opp sjeldne/truete arter og hvilke naturtyper de er knyttet til, i tabell/temakart som er vedlegg. Vis til vedlegg.

God beskrivelse av naturverdiene kan gi grunnlag for gode vurderinger av kunnskapsgrunnlaget i enkeltsaker, og kan derfor være mer utfyllende.

Eventuelle trender for verneverdiene kan beskrives, bestandsstatus for spesifikke arter som er del av verneformålet. Er det nasjonale trender som kan forklare lokale trender?]

4.2 TRUSLER MOT VERDERVERDIENE

[Hvilke trusler/utfordringer er verneområdet utsatt for? Reelle og konkrete trusler for verneformålet skal omtales. Det bør skilles på menneskeskapte endringer og endringer som skjer som følge av naturlige prosesser.

[Trusler/forvaltningsmessige utfordringer bør omtales ut fra eksisterende kunnskapsgrunnlag om verneverdiene. Vurdering av kunnskapsgrunnlaget (naturmangfoldloven § 8) og samlet belastning (naturmangfoldloven § 10) vil være aktuelt å ta med i denne sammenheng.]

4.2.1 Innenfor vernegrensene

[Akutte og langsiktige trusler/utfordringer. Vær konkret]

4.2.2 Utenfor vernegrensene

[Akutte og langsiktige trusler/utfordringer. Vær konkret]

4.3 OVERVÅKNING OG KARTLEGGINGSBEHOV

[Ut fra kunnskapen om verneverdiene og aktuelle trusler mot disse spesifiseres behov for kartlegging og eventuell overvåking av delområder.

Vis til vedlegg for konkret vurdering av områdets/delområders tilstand på verneverdiene som er omtalt. Vedlegget skal vise både bevaringsmål, tilstandsvariabler og utviklingstrinn og overvåkingsmetodikk, samt eget vedlegg for tiltak med kostnadsoverslag mv. (jf. tiltaksplan)]

5. Forvaltning av Lofotodden

[Start med en henvisning til Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, og Miljøverndepartementet (nå: Klima og miljøverndepartementet) sin veileder om naturmangfoldloven kap. 2.]

[Dersom forvaltningsplanen omhandler flere verneområder (en nasjonalpark og tilgrensende landskapsvernområder og/eller naturreservat) bør hvert «delområde» ha et eget kapittel som dette]

5.1 FORVALTNINGSMÅL

[Om forvaltningsmål og aktuelle tiltak. Skriv kort.

Forvaltningsmål for verneområdet kan omtales. Se definisjon vedlegg 7. Eksempel kan være mål for besøksforvaltning dette inkluderer innfallsporter, undervisning, kanalisering, veiledning mv. Vis gjerne på temakart.]

5.2 BEVARINGSMÅL

[Om bevaringsmål og tiltak. Se definisjon vedlegg 7. Skriv kort. Vis til vedlegg om bevaringsmål, tilstandsvariabler, tiltak og overvåking.

Skriv kort, fortell (gjerne vis på temakart) hvilke delområder bevaringsmål er utviklet for. Ikke rams opp alt som står i tabellen. Vis til vedlegg om bevaringsmål for utvalgte tilstandsvariabler. Bevaringsmål som lages skal sees i sammenheng med vurdering av tilstanden til spesifikke verneverdier i kapittelet «Overvåking og kartleggingsbehov».]

5.3 PLANLAGTE TILTAK OG SKJØTSEL

[Kort omtale av hvilke tiltak som er aktuelle å gjennomføre, samt kort omtale av aktuelle skjøtselstiltak.

Tiltakene skal sees i sammenheng med de mål som defineres.

Alle tiltakene skal oppsummeres i en tiltaksplan for verneområdet¹, som skal legges ved forvaltningsplanen. I tiltaksplanen skal tiltakene prioriteres, det skal spesifiseres hvem som skal har hovedansvaret for tiltaket, hvem som skal gjennomføre tiltaket, tidsplan, finansieringskilder, kostnadsvurderinger mv. Se mal for tiltaksplan for mer informasjon.]

5.4 RETNINGSLINJER FOR BRUKERINTERESSER

[Lag tematiske undertitler som f.eks. «Tekniske inngrep/anlegg», «Bygninger», «Kulturlandskap», «Skogbruk», «Landbruk», «Jakt, fiske, friluftsliv», «Besøksforvaltning» (inkl. undervisning, informasjon og formidling), «Reindrift», «Motorferdsel» etc. Omtal de tema som er relevante.

I temakapitlene skal det utdypes hvordan relevante vernebestemmelser skal forstås innenfor verneforskriftens rammer.

For hvert underkapittel skal spesifikke vernebestemmelser kopieres inn fra verneforskrift og settes i tekstboks el. og det skal vises til paragraf i verneforskrift.

Vernebestemmelsene må i tillegg utdypes. Spesifiser hvor forvaltningsmyndigheten, etter en nærmere vurdering, kan gi tillatelse til tiltak og aktiviteter (jf. verneforskriften). Få også fram hvor det ikke bør gis tillatelse til tiltak/aktiviteter. Lag gjerne temakart. Føringer som er gitt for spesielle tema i kgl.res. skal også tas inn under aktuelt tema. Forklar/definer gjerne spesielle ord i forskriften; f.eks. hva som regnes som vedlikehold, lett terrenggående beltekjøretøy etc.

Vær oppmerksom på at enkelte formuleringer i realiteten vil være å anse som enkeltvedtak (jf. forvaltningsloven), som for eksempel «det vil ikke bli gitt tillatelse til...» eller «det gis tillatelse til fugletårn på stedet Grønnfjæra». Dersom slike formuleringer gjøres må det gjøres vurderinger i forhold til § 7 i naturmangfoldloven (jf. §§ 8-12). Det er da også klagerett på dette vedtaket, noe som må synliggjøres i forvaltningsplanprosessen (jf. høringsutkast).

Hvis man ønsker å formulere retningslinjer for spesifikke tema bør en bruke runde formuleringer som «det kan gis...», «etter nærmere vurdering kan det gis...» mv. Eks. antall skuterturer til spesifiserte formål. Slike retningslinjer kan være juridisk bindende dersom det vises til forvaltningsplanen i vernebestemmelsen.

Retningslinjer for forvaltning av spesifikke tema skal også synliggjøres i tekstbokser el.

Dersom det gjennom erstatningssaken er gitt spesielle avtale- eller skjønnsforutsetninger må det omtales i tilknytning til den aktuelle bestemmelsen.

Referer til naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inni et verneområde), eventuelt også naturmangfoldloven § 6 (generell aktsomhetsplikt) om det er behov for dette.]

5.5 SAKSBEHANDLINGSRUTINER

[Kan omtales tematisk i kapittelet «Retningslinjer for brukerinteresser». Hvilke saker skal forvaltningsmyndigheten (styret) behandle. Hvilke saker er delegert til administrativt kontaktutvalg.

Hvor skal søknaden om dispensasjon sendes. Krav til innhold i søknad om dispensasjon bør omtales kort, samt omtrentlig saksbehandlingstid. Mal til dispensasjonssøknader kan utarbeides om ønskelig og legges ut som elektroniske skjema, noe som vil sikre at forvaltningsmyndigheten får alle nødvendige opplysninger i første fase av en slik sak.

Her bør også den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 omtales.

Krav til behandling etter annet relevant lovverk (plan- og bygningsloven, motorferdselloven) bør omtales. Vise til Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter.]

5.6 OPPSYN

[Kort om forvaltningsmyndigheten sitt samarbeid med Miljødirektoratet (Statens naturoppsyn, SNO) i forbindelse med overvåking og andre oppsynsoppgaver, samt om anmeldelsesrutiner. Ikke bruk mye tekst på å utdype hvordan SNO jobber mv. Omtale kort annet lovverk SNO har oppgaver innen.

Eventuelt omtale andre som har oppsynsoppgaver i verneområdet.]

6. Litteraturliste

7. Vedlegg

7.1 VERNEFORSKRIFT

7.2 NATURTYPER OG ARTSMANGFOLD

[I nasjonalpark/landskapsvernområde vil det være naturlig å kartlegge naturtyper/artsmangfold i deler av verneområdet.]

[Tabellen for det enkelte tema (flora, fauna mv.) relateres til kartet med avgrensede naturtyper. Det kan være flere kart om nødvendig. Kan også bruke kart for å relatere dette til tabeller i vedlegg 3 om hensiktsmessig. Eksempelkart under]

7.3 BEVARINGSMÅL – TILSTANDSVARIABLER OG OVERVÅKNINGSMETODIKK

[Her brukes den gjeldende informasjon fra Miljødirektoratet om temaet «Hakkespettboka». Bruk de bevaringsmål og tilstandsvariabler med mer som egner seg for utfordringene i området. Eksempler på hvordan tabellene skal se ut angis under, her for valgt bevaringsmål med tema forsøpling og fremmede arter. I vedlegg 7 finnes begrepsavklaringer, det anbefales at dere leser dette først].

[Det er viktig å begrense antall bevaringsmål og tilstandsvariabler til det som anses som mest relevant. Dette ut fra at det skal være håndterbart for SNO å følge opp fylkets verneområder både mht. overvåking og tiltak. Vurder om det er mulig å samkjøre frekvenser av overvåking i samme område, for å spare arbeid].

[Med utgangspunkt i en naturtype, (e.l. annet bevaringsmålobjekt) identifiseres ulike forvaltningsutfordringer (kolonne 1 og 2). Vurder deretter relevant(e) tilstandsvariabler (kolonne 3), og prioriter oppfølging (se bevaringsmåleksemplet for FA Fremmedart og PRFO Forsøpling). Som det fremgår av tabellen er ikke bevaringsmål og måling av tilstand svaret på alle forvaltningsutfordringer.]

7.4 BEVARINGSMÅL – SAMLA TILTAKSBESKRIVELSE MED KOSTNADSOVERSLAG OG FRAMDRIFTSPLAN

Tabell 7 Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag, akseptert tidsfrist og antatt finansieringskilde. Bevaringsmål og bevaringsmålobjekt korresponderer til kart i vedlegg 2 Naturtyper og artsmangfold og vedlegg 3 Bevaringsmål – tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk.

Bev. Mål	Når	Tiltak	Ansvarlig	Kostnad (inkl mva)	Finansiering
PRFO VV00001234-8	20xx, før overvåking kan starte	Rydde området tomt for søppel	FM initierer, SNO /skoleklasser engasjeres i felt	XX.000,-	[Bestillingsdial og/annet?]
FA VV00001234-8	20xx, før overvåking kan starte	Hogst	FM	XXX.000,-	[Bestillingsdial og 30% / NMSK70%?]
PRFO VV00001234-8	Årlig, samtidig med overvåking	Rydding	FM initierer, SNO engasjeres i felt	X.000,-	[Bestillingsdial og / annet?]
FA VV00001234-8	År 1 etter observasjon ≥ trinn 2	Rydding	FM	XX.000,-	[Bestillingsdial og 50 %/ NMSK 50%?]

3- osv..

7.5 TILTAKSPLAN FOR HELE VERNEOMRÅDET

[Her kan tiltaksplanen for verneområde legges ved, jf. excel-ark.]

TILTAKSPLAN FOR (NAVN PÅ					Sist endret:					
Verneområde navn + naturbase-id	Tiltakskate gori	Kort beskrive lse av	Priorit et	Finansieri ng	Samarbei ds- aktører	Hvem gjennomfø rer	Gjennomføri ngs- periode (20xx-20yy)	Intervall (eventu elt)	Kostna ds- oversla	Merknad/komm entar

7.6 TEMAKART FOR HELE VERNEOMRÅDET, ELLER DELOMRÅDER INNENFOR VERNEOMRÅDET

[Temakart som viser f.eks. funksjonsområder for villreinen, stier, hytter, innfallsporter til verneområdet, områder med tamreindrift, områder der det er definert bevaringsmål, områder med spesielle verneverdier, kulturminner, eller områder der det er åpnet for en bestemt aktivitet f.eks. organisert bruk av hest, hundekjøring etc. NB! Ikke kartfest leveområder til sårbare arter f.eks. fjellrev.

Flere temakart om ønskelig.]

7.7 DEFINISJONER/BEGREPER

Forvaltningsmål

Forvaltningsmål skal utarbeides av forvaltningsmyndigheten og er langsiktige og/eller strategiske mål for overordna tema som verneområdeforvaltningen ønsker å arbeide med for å styrke verneformålet. Eksempel kan være mål for besøksforvaltning.

Bevaringsmål og bevaringsmålobjekt

Et bevaringsmål er en kort beskrivelse av en ønsket tilstand for en naturtype (evt. annet kartobjekt). Kartobjektet som det da er knyttet bevaringsmål til kalles bevaringsmålobjekt. Ofte er slike objekt allerede etablert, f.eks. i Artsdatabanken sin Naturtypedatabase eller Miljødirektoratet sin Naturbase.

Tilstandsvariabler

Man bruker en eller flere tilstandsvariabler (eks. Fremmedartsinnslag (FA)) for å måle tilstanden til bevaringsmålobjektet. De fleste tilstandsvariablene er definerte i Artsdatabanken sin Naturtypebase (variasjon - tilstandskoklinier). Miljødirektoratet har utarbeidet en håndbok («Hakkespettboka») som viser hvordan utvalgte tilstandsvariabler bør brukes av forvaltningen.

Tilstandsklasser

Samtidig med at forvaltningsmyndigheten fastsetter bevaringsmål, skal de også gi konkrete grenseverdier for tre tilstandsklasser; *god tilstand*, *middels tilstand* eller *dårlig tilstand*. Lokal overvåking av en tilstandsvariabel, vil resultere i et tall eller ja/nei. Dette resultatet plasserer variabelen i en av de tre tilstandsklassene. Det er forvaltningsmyndigheten som fastsetter grenseverdiene for disse tilstandsklassene. Det kan være aktuelt å justere grenseverdiene når man får tilgang til konkrete overvåkingsdata.

Målt tilstand for den aktuelle tilstandsvariabelen kan "oversettes" til et NiN-trinn (eller egendefinert trinn). «Hakkespettboka» har forslag på hvordan målt tilstand kan koples til et NiN-trinn.

NiN-trinndeling

I områder kartlagt etter Naturtyper i Norge (NiN) er det ofte registrert tilstandsvariabler med et tilhørende NiN-trinn (eks. FA-Fremmedartsinnslag = 2). Overvåkingsdata kan brukes for å angi NiN-trinn for en tilstandsvariabel. Dersom overvåkingsdata viser endringer i fremmedartsinnslaget, kan det derfor være aktuelt å revidere NiN-trinnet som er gitt i kartleggingsdataene. Hvis forvaltningsmyndigheten ønsker å overvåke en tilstandsvariabel som ikke er plassert på et NiN-trinn, må man selv fastsette trinnet. Hjelp til dette finnes i «Hakkespettboka» eller Artsdatabankens naturtypebase.

Overvåkingsmetode

Overvåking av tilstand skjer etter en overvåkingsmetode. Metoden har alltid geografiske egenskaper (f.eks. befaringslinje, transekt, overvåkingsrute), og skal kunne vises på kart. Dette kartobjektet beskriver metoden, og det skal etter hvert utvikles en metodedatabase der metoden kan lagres (se

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnopost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

ISBN nummer:

www.twitter.com/FMNordland || www.facebook.com/FylkesmannenNO